

el kell kezdeni a szakemberek szövetkezeti menedzsmentre történő felkészítését” – foglalja össze a hazai szövetkezeti mozgalom gondját a kolozsvári szakember.

Fancsali szerint a pozitív tapasztalatok más gazdaközössége-

ket is arra készítetnek, hogy összefogjanak, mert „ha a szomszédos faluban sikerül, akkor nekünk is meg kell próbálnunk”. Ez még inkább igaz az egyéni kistermelők boldogulásában. A gazdák figyelnek egymásra: ha azt látják, hogy

a másik termelő valamilyen termékkel sikeres, ő is megpróbálja. Fancsali fontosnak tartja a gazdák és a gazdaközösségek közötti kommunikációt, hogy közösbe tegyék tapasztalataikat, hiszen ezen a területen is csak így lehet

FOTÓ: ARANYOSSZÉKI GAZDÁK EGYESÜLETE

fejlődni. Törekvésüket az elmúlt években több gazdakonferencia is támogatta: egésznapos kolozsvári gazdafórumok keretében mezőgazdászok, jogászok, pályázatiírók és értékesítéssel foglalkozó szakemberek tartottak érdekes előadásokat a megye különböző térségeiből érkező gazdáknak.

### Rendezni a gazdák és a kereskedők kapcsolatát

A kolozsvárihoz hasonló, sikeres kezdeményezést honosított meg az Érmelléki Gazdák Egyesülete is több érmelléki településen, illetve Nagyváradon. Jól működik a Szatmári termék nevű projekt is, amely a szatmárnémeti piacokon különbözteti meg az őstermelő gazdákat a viszonteladóktól. Az elmúlt években hasonló kezdeményezések születtek Székelyföldön is. Szerinte Erdélyben számos gazdaszervezet küzd azért, hogy a helyi termelőket helyzetbe hozza. Azonban ezzel együtt sem rózsás a kisgazdák helyzete.

Fancsali Ernő a magyarországi őstermelői piacokat honosítaná meg Erdélyben, ahol ellenőrzött körülmények között csak a gazda árulhat, aki maga termeli meg piaci felhozatalát. A romániai rendszert vakvágánynak tartja: a

polgármesteri hivatalok túl könnyen osztogatják az őstermelői igazolványokat, utólag pedig nem ellenőrzik, hogy a gazda valóban azt termel, amit a piacon árul. Az önkormányzatok abban érdekeltek, hogy lehetőleg minden asztal után beérkezzen a város pénztárába a havi bérleti díj, így nem erőltetik, hogy a zöldség- és gyümölcsforgalmazók között ki a viszonteladó és ki az őstermelő. „Kereskedőkre, viszonteladókra is szükség van, hiszen egy gazdaszervezet nem tudja folyamatosan vállalni a termelést és a piacolást egyszerre. De meg kell szabni a feltételeit, hogy a zöldségpiacon a kereskedő milyen feltételekkel árulhat. Romániában a helyi önkormányzatokat ez nem érdekli, így aki bírja, marja alapon történik a piaci kereskedelem. Ilyen körülmények között nehéz megmaradnia az őstermelőnek” – érvel Fancsali Ernő.

A néppárti politikus tisztában van azzal, hogy az erdélyi kisgazdák kiszolgáltatott helyzetben vannak. Az utóbbi években elkezdett alternatív értékesítési lehetőségek azonban remény keltene a kistermelőkben is. A Kolozs megyei gazda-önszerveződés pozitív példája jó irányba mutat.



Bejön a vidék nevű kirakodóvásár Kolozsvár belvárosában (az egykori Deák Ferenc utca szomszédságában)

# Művészet márványporral, homokkal és cementtel

folytatás az **1.** oldalról

A zágoni éveim alatt például pléhkrisztusokat festettem, természetesen a megyei tárlatokról ezeket is kizsúrízták. Sokat foglalkoztattak különböző szimbólumok, a kereszt, a szögek – amelyekkel Krisztust keresztre feszítették –, a kelyhek. A 80-as évekből származik egy sorozatom, amelyben e tárgyakat szürreális tájban jelen tettem meg. A formáimat leegyszerűsítettem, monokron színekkel dolgozom, meditatív világot hozok létre, hogy a látogató álljon meg az alkotások előtt, gondolkozzon el. Én is ebben a világban próbálok keresgélni az isteni sugallatot, amelyet sok ember keres. Sokszor úgy érzem, ő segít az alkotásaim elkészítésében, a Jóisten vezeti a kezemet munka közben.

**A műkritikusok szerint alkotásai álomszerű, absztrahált szürreális világot tárnak elénk. Az elvont művek iránt van nagyobb kereslet, vagy inkább mások iránt érdeklődnek az emberek?**

Ez igencsak megoszlik. Sokszor tőlem is elvárják a tájképeket vagy

falusi jeleneteket, csendéleteket, amelyeket néhány évig festettem is. Most viszont már megszokták, hogy nálam ilyen nem található. Ha valakik ránéznek a munkáimra és ráéreznek, hogy mit akarok kifejezni, az boldoggá tesz. Látogatóim 80 százaléka érti, mit keresek, és többen, mint ahogy ön is, kíváncsián kérdezi a technikát. Egyesek pedig alkotásaimra még évek múlva is emlékeznek.

**Számos kiállítást tud maga mögött, több díj birtokosa. Mely alkotásokra, melyik elismerésre a legbüszkébb?**

Mindegyik elismerést örömmel fogadtam, jól esik, ha munkáimat értékelik. A legnagyobb örömet a Munkácsy-díj jelentette 2008-ban, s az is boldogsággal töltött el, amikor 2011-ben a Magyar Művészeti Akadémia tagja lettem. Az alkotások közül pedig mindegyik közel áll a szívemhez. A székelygyörgyi műtermemben rengeteg alkotás látható (eladásukból nem tudtam volna megélni), mindegyiket szeretem. Inkább az a lényeg, hogy a festészetet, a grafikát és a szobrászatot össze tudtam társí-

tani, s életemben ezek párhuzamosan haladnak egymás mellett. Amikor megunom az egyiket, nekifogok a másiknak, ilyenkor az alkotás boldoggá tesz.

**Hogyan éli meg a művész a pandémiát, a bezártságot?**

Tavaly a tavasz kegyetlen volt, a sepsiszentgyörgyi tömbházlaká-

sunkba be voltunk zárva, ez rendkívül kiábrándított. Két hónapig ki sem mozdultam. Utána feleségemmel autóba ültem, s Atyhára jöttünk. Itt a természet meggyógyított, munkakedvem visszajött, télen a hóesésben az ablak mellett rajzoltam, 45 grafikát készítettem. Kitavasodás után szobrászkodni kezdtem, a kertet három térplasz-

FOTÓ: SOMOGYI BOTOND



Előtérben a Szárnyalás (szobor), háttérben a falon a Rémálmom (grafika)

tikával bővíttem. A Jóisten a súlyos betegségektől megkímélt, ezért tele vagyok optimizmussal. Az elmúlt két évben a galériában saját munkáimat állítottam ki, tavaly mintegy 130-an látogattak meg, idén mintegy 150-en nézték meg a munkáimat.

**Melyek a tervei?**

Sajnos a vírus megint közbeszólt. A grafikák és a szobrok új ötleteket adtak, ezért most ősszel szerettem volna visszamenni Sepsiszentgyörgyre, mert csupán a műtermemben tudok festeni, ahol megvan a kellő fény. Ez egyelőre elmarad.

Minden év júniusában az Atyhai Művészek Társasága segítségével a galériában kiállítást szerveztünk. Hét, javarészt sóvidéki művész meghívott egy-egy vendég képzőművészt, így a júniusi rendezvényeinken mindig 14 alkotó munkáit mutattuk be. Az elmúlt évek során mintegy 45 képzőművész állított ki, a megnyitókra 250–300 személy jött el. E szép folyamat tavaly megszakadt, ezt szeretném jövőre újraindítani.